

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Yönetim

İSAM, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi

İcadiye Bağlarbaşı caddesi 40 Üsküdar 34662 İstanbul

Tel : (0 216) 474 08 50 Faks : (0 216) 474 08 74 Elektronik posta : isam@isam.org.tr

Basım, Dağıtım ve Pazarlama

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Serhat Mah. Alinteri Bulvarı 1256. Sokak 11 Yenimahalle / Ankara

Tel : (0 312) 354 91 31 (pbx) Faks : (0 312) 354 91 32 Elektronik posta : tdvyayin@diyanetvakfi.org.tr

© Bütün yayın hakları
Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.

Yazı ve fotoğraflar
kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

ISBN 978-975-389-432-6 (5. cilt)

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İSLÂM
ANSİKLOPEDİSİ

CİLT 5

BALABAN, Mustafa Rahmi - BEŞİR AĞA, Moralı

İstanbul 2017

(İlk basım / İstanbul 1992)

Sahibi
Türkiye Diyanet Vakfı

İdare Meclisi
Dr. TAYYAR ALTIKULAÇ
Prof.Dr. İSMAİL E. ERÜNSAL
Prof.Dr. BEKİR TOPALOĞLU
Doç.Dr. M. SAİM YEPREM

Genel Sekreter
Mehmet Ali SARI

İNCELEME HEYETİ Prof.Dr. Bekir TOPALOĞLU (Başkan)
Dr. Ahmet ÖZEL (Başkan Yardımcısı)
Prof.Dr. Ömer Faruk AKÜN
Dr. Tayyar ALTIKULAÇ
Nihat AZAMAT
Doç.Dr. Mustafa ÇAĞRICI
Sargon ERDEM
Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL
Prof.Dr. Semavi EYİCE
Prof.Dr. M. Yaşar KANDEMİR
Prof.Dr. Hayreddin KARAMAN
Doç.Dr. Mahmut KAYA
Doç.Dr. Abdülkerim ÖZAYDIN
Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU
Prof.Dr. Metin TUNCEL
Y.Doç.Dr. Abdullah UÇMAN
Doç.Dr. Mustafa UZUN
Prof.Dr. Hakkı Dursun YILDIZ

Madde Tesbit ve İç Kontrol Fuat GÜNEL
Kasım KIRBIYIK

TEKNİK REDAKSİYON SORUMLUSU Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU

Sekreter Doç.Dr. Metin YURDAGÜR

İmlâ İsa KAYAALP
Doç.Dr. Mustafa ÖZKAN
Y.Doç.Dr. Muhammet YELTEN

Teknik Kontrol Y.Doç.Dr. Hasan AKSOY
Dr. Azmi BİLGİN

Bibliyografya Mehmet AYKAÇ
Saffet KÖSE
İsmail ÖZBİLGİN
Recep USLU

YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ	Ahmet YILMAZ (Müdür)
Dizgi	Nedim GÜNEY (Şef) Süleyman ÖZEL Yılmaz SAMANCI
Tashih	Hüseyin Hilmi KURTULMUŞ (Şef) Mehmet GÜNYÜZLÜ Osman SEVİM Abdülkadir ŞENEL
Resimleme	Enis KARAKAYA / M.A. (Şef) Ahmet AKMAN Dr. Hüsamettin AKSU Dr. Nebi BOZKURT
Fotoğraf	Selçuk UYGUN
Çizim	Oğuz KALLEK
BİLGİ İŞLEM SORUMLUSU	Doç.Dr. M. Saim YEPREM
Operatörler	Mustafa AFACAN Ender BOZTÜRK Fazlı DURMUŞ Mustafa DURSUN Ufuk YELEN Coşkun YILDIRIMTÜRK
KÜTÜPHANE ve	
DOKÜMANTASYON SORUMLUSU	Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL
KÜTÜPHANE ve	
DOKÜMANTASYON MÜDÜRLÜĞÜ	Ayhan AYKUT (Müdür Vekili)
Kütüphane	Recep YILMAZ (Şef) Yüksel ÇATAL Selahattin ÖZTÜRK Nedret TOPÇU Ali Yücel YÖRÜK
Dokümantasyon	M. Birol ÜLKER (Şef) Mehmet KAŞ Aziz KÖKEN Cemal TOKSOY
SİPARİŞ ve TAKİP MÜDÜRLÜĞÜ	Ayhan AYKUT (Müdür) Sabahattin YENİCE (Şef) Sabahattin AKAR Metin ALTINOK Hikmet UYSAL
Madde Takip Sorumlusu	Ferman KARAÇAM
MUHASEBE MÜDÜRLÜĞÜ	Erdal İŞCAN (Müdür) M. Akif AYDIN Mehmet ŞEVİK
PERSONEL ve	
İDARÎ İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ	Yakup KAHRAMAN (Müdür) Hüseyin KARAER Bilal SALMAN
BASIM, DAĞITIM ve PAZARLAMA	Önder SANCAK (İşletme Müdürü)
TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi	Murat AYDEMİR (Malî ve İdarî İşler Müdürü) M. Sait KARATAŞ (Ticaret ve Pazarlama Müdürü) Selim GENÇTÜRK (Medya Müdürü) Yalçın AKTAN (Basımevi Müdür V.)

MERKEZ İLİM ve REDAKSİYON HEYETLERİ ÜYELERİ

Y.Doç.Dr. Hasan AKSOY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Fuat GÜNEL (Dinler Tarihi)	Dr. Azmi ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)
Prof.Dr. Ömer Faruk AKÜN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Ekmeleddin İHSANOĞLU (İlimler Tarihi)	Y.Doç.Dr. Nuri ÖZCAN (İslâm Sanatları / Mûsiki)
Nurettin ALBAYRAK (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Yusuf HALAÇOĞLU (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Dr. Ahmet ÖZEL (Fıkıh)
Dr. Tayyar ALTIKULAÇ (Tefsir)	Doç.Dr. Ömer Faruk HARMAN (Dinler Tarihi)	Doç.Dr. Mustafa ÖZKAN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Doç.Dr. M. Akif AYDIN (Fıkıh)	Prof.Dr. Mehmet İPŞİRLİ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Mehmet Ali SARI (Tefsir)
Y.Doç.Dr. Halis AYHAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Cengiz KALLEK (Fıkıh)	Y.Doç.Dr. Muhittin SERİN (İslâm Sanatları / Hat)
Nihat AZAMAT (Tasavvuf)	Prof.Dr. M. Yaşar KANDEMİR (Hadis)	Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)
Doç.Dr. Mustafa L. BİLGE (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Doç.Dr. Mustafa KARA (Tasavvuf)	Prof.Dr. Bekir TOPALOĞLU (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Y.Doç.Dr. İdris BOSTAN (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Prof.Dr. Hayreddin KARAMAN (Fıkıh)	Y.Doç.Dr. Tevfik Rüştü TOPUZOĞLU (Arap Dili ve Edebiyatı)
Doç.Dr. Mustafa ÇAĞRICI (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Doç.Dr. Mahmut KAYA (İlimler Tarihi, İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Metin TUNCEL (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)
Dr. Davut DURSUN (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Dr. Hulûsi KILIÇ (Arap Dili ve Edebiyatı)	Y.Doç.Dr. Zülfikar TÜCCAR (Arap Dili ve Edebiyatı)
Doç.Dr. Feridun EMECEN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Rıza KURTULUŞ (İslâm Ülkeleri Coğrafyası, Fars Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Günay TÜMER (Dinler Tarihi)
Sargon ERDEM (İslâm Sanatları / Müteferrik)	Prof.Dr. Günay KUT (Türk Dili ve Edebiyatı)	Y.Doç.Dr. Abdullah UÇMAN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Y.Doç.Dr. Muhammed EROĞLU (Tefsir)	Dr. İlhan KUTLUER (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Doç.Dr. Süleyman ULUDAĞ (Tasavvuf)
Dr. Özkan ERTUĞRUL (İslâm Sanatları / Mimari)	Prof.Dr. Cevdet KÜÇÜK (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Doç.Dr. Mustafa UZUN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. M. Orhan OKAY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Doç.Dr. Yusuf Şevki YAVUZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Prof.Dr. Semavi EYİCE (İslâm Sanatları / Mimari)	Dr. Salim ÖÇÜT (Fıkıh)	Prof.Dr. Tahsin YAZICI (Fars Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Mustafa FAYDA (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Doç.Dr. Mustafa ÖZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Doç.Dr. M. Saim YEPREM (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Prof.Dr. Ethem Ruhi FIĞLALI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Doç.Dr. Abdülkerim ÖZAYDIN (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Hakkı Dursun YILDIZ (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)
	Doç.Dr. Abdülkadir ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Doç.Dr. Metin YURDAGÜR (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)